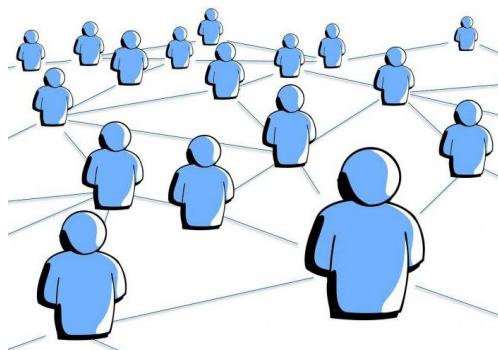

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ «ДІМІТР ЦЕНОВ»
(м. СВІШТОВ, БОЛГАРІЯ)
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ (м. ПРАГА, ЧЕХІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ПОЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ПІНСЬК, РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ)

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*МАТЕРІАЛИ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ*

25-26 вересня 2020 року

м. Одеса – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ «ДІМІТР ЦЕНОВ»
(м. СВІШТОВ, БОЛГАРІЯ)
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ (м. ПРАГА, ЧЕХІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ПОЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ПІНСЬК, РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ)

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*МАТЕРІАЛИ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ*

25-26 вересня 2020 року

Одеса – 2020

УДК: 334.012.42:338

Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 25-26 вересня 2020 р.). Одеса: «Принт бистро», 2020. 178 с.

У збірнику представлено матеріали учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», яка відбулася в Одеському національному економічному університеті 25-26 вересня 2020 року.

Розглядаються питання економіки, фінансів, інвестицій та інвестиційної діяльності, інновацій та інноваційної діяльності, публічного управління, підприємництва, конкурентоспроможності підприємств, інтеграційних процесів, національної безпеки.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ НА ГАЛУЗЕВОМУ, МІЖГАЛУЗЕВОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

Siuris A., Golban A., Golban R.

EFFICIENCY OF WINE WASTES VALORIZED AS ORGANIC FERTILIZER ON CHERNOZEMIC SOILS IN THE CONDITIONS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA 9

Артёмова Т. І.

ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ ЗА УМОВ ПЕРЕТВОРЕННЯ ФОРМ ВЛАСНОСТІ 14

Балджи М. Д.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В ТУРИСТИЧНО-АКТИВНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ 17

Бурлай Т. В.

РЕГУЛИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВОЙ СФЕРЫ В УСЛОВИЯХ COVID-19 19

Волкова О. Г.

МУНІЦИПАЛЬНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНІ..... 22

Галушкіна Т. П.

ДОКТРИНА ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФУНДАМЕНТ СУСПІЛЬНИХ ЗРУШЕНЬ В УКРАЇНІ 24

Гербиш В. Г.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 26

Гринів Л. С.

РОЗВИТОК ПРОСТОРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 29

Грузький Ю. О.

ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ..... 31

Губанова О. Р. ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	35
Даниліна С. О. СВІТОВА ЕКОНОМІЧНА КРИЗА: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	37
Дугінець Г. В., Омран Х. З. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І КРАЇНАМИ БЛИЗЬКОГО СХОДУ ТА АФРИКОЮ	39
Карпов В. А., Гутников В. С. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ ДАЛЬНИЦЬКОЇ ОТГ).....	42
Клєвцєвич Н. А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТА АНАЛІЗ СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ ДПП В УКРАЇНІ	45
Ковальов А. І., Корольова Т. С., Павлова Т. В. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	48
Коляда Т. А. БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	51
Коцюрубенко Г. М. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ ДО СКЛАДУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	54
Купінець Л. Є. ЛІНІЙНІ ТА НЕЛІНІЙНІ ПРОЦЕСИ В УПРАВЛІННІ ЕКОЛОГООРІЄНТОВАНИМ ГОСПОДАРЮВАННЯМ	57
Крыстев В. К., Силичева Н. Е. ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ КАК КОНКУРЕНТНОГО ПРЕИМУЩЕСТВА РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА	61

Губанова О. Р.
д.е.н., професор,
завідувачка кафедри економіки природокористування,
Одеський державний екологічний університет,
м. Одеса

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Туризм – це сектор світової економіки, доходи від якого, за прогнозами Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), у 2020 році мали зрости до 2 трлн. дол. США, а кількість туристичних відвідувань - до 1,6 млрд. осіб. У 2019 році внесок туристичної галузі становив 10,3% світового ВВП (8,9 трлн. дол. США), експортна виручка склала 1,7 трлн. дол. США (6,8% від загального експорту, 28,3% від світового експорту послуг), капітальні вкладення - 4,3% від загального обсягу інвестицій (948 млрд. дол. США). Крім того, в сфері туризму було зайнято 330 млн. осіб (10,4% від загальної зайнятості) [1]. Проте пандемія COVID-19 кардинально вплинула на швидко зростаючий сектор туризму.

Криза, пов'язана із спалахом коронавірусної інфекції, стала найгіршою для туристичної галузі з 1950 року. За підрахунками експертів, в 2020 році експортна виручка національних економік від туризму скоротиться на 1,2 трлн. дол. США, буде втрачено до 120 млн. робочих місць, кількість туристичних прибуттів зменшиться від 850 млн. до 1,1 млрд. [2].

На даний час UNWTO оприлюднила три сценарії розвитку міжнародного туризму після подолання пандемії коронавірусу. За першим сценарієм, при поступовому відкритті кордонів та ослабленні обмежень на поїздки з початку липня падіння туристичних потоків в світі складе 58%. Відповідно до другого сценарію, за умови, що вказані заходи будуть здійснені на початку вересня, кількість туристичних поїздок скоротиться на 70%. Й найбільш загрозовий, третій сценарій передбачає, що у разі, якщо діючі обмеження на пересування туристів не будуть скасовані на початку грудня, туристичні потоки скоротяться на 78% [3].

Проте темпи та модель економічного відновлення туристичної галузі залишаються предметом інтенсивних обговорень.

Метою дослідження є огляд інструментів сприяння виходу ринку туристичних послуг з кризового стану, в якому він опинився внаслідок епідемії кононавірусу.

На даний час багато країн світу впроваджують заходи щодо мінімізації наслідків пандемії COVID-19 і стимулювання відновлення туристичного сектора, які спрямовані на забезпечення [4]:

- балансу між захистом туристів та інтересами працівників туристичної галузі;
- умов для виживання бізнесу по всьому ланцюжку постачання туристичних послуг;
- координації адресного реагування та підтримки відновлення туристичного сектора.

За характером впливу інструменти державної підтримки туристичної галузі можна поділити на такі, що забезпечують доступність кредитних ліній для суб'єктів господарювання в сфері туризму, й такі, що дозволяють відстрочити сплати боргових та податкових зобов'язань.

Для виживання туристичного бізнесу, який сьогодні переживає швидке і різке падіння попиту та сплеск безробіття на глобальному, національному та регіональному рівнях, особливої підтримки потребують туристичні підприємства МСБ, які, з одного боку, найбільш адаптовані до інноваційних змін, проте, з другого, мають невеликий потенціал фінансової міцності й знаходяться в зоні значного ризику. Саме на цю категорію суб'єктів туристичного бізнесу орієнтована більшість інструментів відновлення туристичної галузі.

Наприклад, в Польщі відсоткова ставка на позики для малого та середнього бізнесу (МСБ), зокрема, в сфері туризму зменшена до 0% на термін до 12 місяців. Урядом Росії для

представників МСБ, що працюють в галузях, які найбільш постраждали від пандемії, включаючи гостинність, туризм, дозвілля і транспорт, введена відстрочка виплати за позиками до 6 місяців. В Угорщині для компаній, в тому числі туристичних, що переживають занепад, застосовується компенсація 70% заробітної плати протягом трьох місяців, а також суттєво скорочені різні відрахування з неї. З метою збереження робочих місць та підтримки діяльності малого бізнесу в Словаччині здійснюється фінансова допомога суб'єктам підприємництва в сфері туристичних послуг.

В Україні також напрацьовано законодавчі зміни в підтримку сфери туризму. У законопроекті, який поданий до Верховної Ради, в якості відповідних заходів визначено: податкові пільги для суб'єктів туристичної галузі, скасування туристичного збору до кінця року, звільнення операцій з надання туристичних послуг від сплати податку на додану вартість, податку на прибуток, єдиного соціального внеску, земельного податку та податку на нерухомість, додаткові пільги на оплату оренди та землю державної та комунальної власності. Крім того, передбачається застосування адресної фінансової підтримки туристичних операторів, які зберігають робочі місця, як короткострокового інструмента відновлення сталості суб'єкта господарювання.

Поряд з інструментами державної підтримки туристичної галузі, що сьогодні поширюються в світі, розвиток також набувають корпоративні інструменти мінімізації наслідків пандемії COVID-19. Так, деякі міжнародні готельні мережі вводять гарантії захисту ринку (перенесення бронювання номерів на пізніший термін або відшкодування їх вартості, оптимізовані програми лояльності, підтримка спільнот), впроваджують обов'язкові заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення безпеки персоналу, здійснюють внутрішню реорганізацію (скорочення довільних витрат, зарплат та преміальних виплат, надання відпустки без збереження заробітної плати на 2 місяці, відмова від капітальних вкладень).

Проте підтримка туристичної галузі відбувається не тільки завдяки допомозі суб'єктам господарювання, а й за рахунок стимулювання споживачів туристичних послуг. Так, в рамках стратегії по відновленню туризму на Сицилії влада острова для залучення туристів пропонує оплатити їм половину вартості авіаквитків та частину рахунку за проживання в готелі, а також безкоштовні квитки до музеїв та місць, де проводяться археологічні розкопки. На програму виділено 50 млн. євро.

В рамках програми розвитку внутрішнього туризму, на яку з бюджету РФ виділено 15 млрд. руб., для туристів, що вирішили в цьому році провести відпустку на території Росії за програмою «Туристичний кешбек», через банківську карту «Мир» компенсується частина витрат по турах тривалістю не менше 5 днів та вартістю 25 тис. руб.

Угорщина і Хорватія просувають програми впровадження туристичних сертифікатів, завдяки яким наймані працівники одержують можливість отримати від компанії часткову компенсацію для відпочинку всередині країни, що дозволить зберегти внески в її економіку на максимально можливому рівні.

Таким чином, підтримка і стабілізація туристичного сектору, який є рушійною силою світової економіки і забезпечує створення кожного п'ятого робочого місця, в сучасних умовах пандемії передбачає застосування широкого кола інструментів, що одночасно враховують інтереси та можливості всіх стейкхолдерів туристичної галузі.

Список використаних джерел

1. Economic Impact Reports. - Режим доступу: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>
2. Мельницька Ю. Коли закінчиться карантин: Три сценарії розвитку міжнародного туризму після пандемії. - Режим доступу: <https://investory.news/koli-zakinchitsya-karantin-tri-scenarii-rozvitku-mizhnarodnogo-turizmu-pislya-pandemii/>
3. В UNWTO перерахували три сценарії відновлення міжнародного туризму в 2020 році. - Режим доступу: <https://www.interfax.ru/world/707637>.